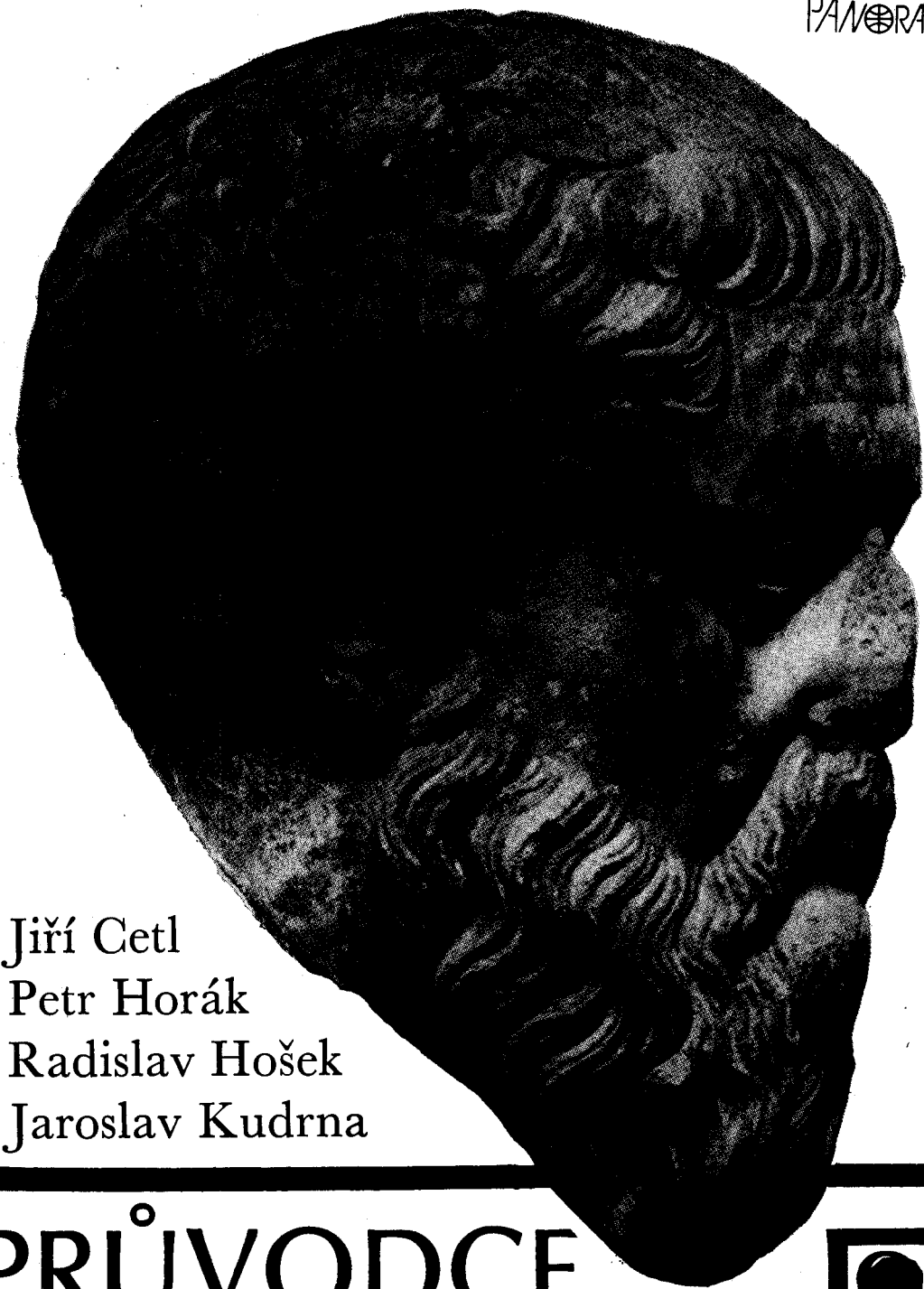
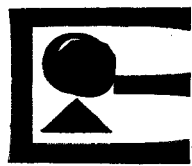

PANORAMA

Jiří Cetl
Petr Horák
Radislav Hošek
Jaroslav Kudrna

PRŮVODCE
dějinami
evropského myšlení

PYRAMIDA

OBSAH

PŘEDMLUVA (Vladimír Maršík)	5
SLOVO ČTENÁŘI (Autoři)	11

ANTIKA (Radislav Hošek) 15

Od rodové společnosti k zániku třídního městského státu 17

Mýtus, společnost a příroda	17
Charakter řecké vědy	25
Obecné povědomí	27
Lékařská věda a světový názor	28
Věda, jedinec a stát	30
Homér — učitel Řecka	32
Hésiodos — první básník Evropy	35
Orfeus a orfikové	38
Pýthagorás — muž činu a vědy	41
Hérakleitos: Panta rhei! Vše plyne!	47
Démokritos — svět atomů	51
Platón — otec idealismu	56
Aristotelés — univerzální filozof starověku	61
Helénistický a římský svět	68
Řekové a Orient	68
Řecko a Řím	69
Řecké filozofické postupy	70
Antická věda a křesťanství	74
Epikúros — dovršitel atomismu	76
Poseidónios — oživitel kosmu	79
Marcus Tullius Cicero — moralista a humanista	86
Třetí největší Říman — Varro	94
Plinius Starší — římský přírodovědec	97
Plótinus — člověk antiky, či středověku?	105

STŘEDOVĚK (Jaroslav Kudrna) 113

Společnost a kultura mezi antikou a renesancí	113
Aurelius Augustinus — tvůrce křesťanského obrazu světa	129
Averroes a středověký materialismus	133

Tomáš Akvinský — dovršitel scholastiky	136
Dante Alighieri — básník a myslitel	139
Marsilius z Padovy — obhájce státní moci	146
Francesco Petrarca — kníže humanistických básníků	151
Mistr Jan Hus — reformátor a bojovník	156
Petr Chelčický — popření moci a společenské hierarchie	162
Mikuláš Kusánský — filozof mezi středověkem a renesancí	167

POČÁTKY NOVODOBÉHO
EVROPSKÉHO MYŠLENÍ
A „NOVÉ VĚDY“ (Petr Horák) 173

Společenskopolitický základ (Petr Horák)	174
Umělci, učenci a vědci (Petr Horák)	179
Renesance a reformace (Petr Horák)	182
Nová věda (Petr Horák)	190
Marsilio Ficino a florentský novoplatónismus (Jaroslav Kudrna)	201
Leonardo da Vinci — génius umění a vědy (Jaroslav Kudrna)	208
Niccolò Michiavelli — teoretik renesanční politiky (Jaroslav Kudrna)	211
Erasmus Rotterdamský — program tolerance (Jaroslav Kudrna)	216
Martin Luther — mozek a síla německé reformace (Jaroslav Kudrna)	222
Mikuláš Kopernik a nové uspořádání vesmíru (Petr Horák)	229
Thomas More a zrod utopie (Petr Horák)	240
Theophrastus Paracelsus — pokus o spojení vědy a magie (Jaroslav Kudrna)	247
Michel de Montaigne — hořkost sebepoznání (Jaroslav Kudrna)	254
Giordano Bruno — rozbití uzavřeného světa (Petr Horák)	261
Francis Bacon neboli velké obnovení věd (Petr Horák)	268
Johannes Kepler — nová astronomie (Petr Horák)	274
Galileo Galilei a matematickoexperimentální věda (Petr Horák)	281
Hugo de Groot (Grotius) — teorie přirozeného práva (Petr Horák)	290
Jan Ámos Komenský — výchovou a pansofií k všenápravě (Jaroslav Kudrna)	294
René Descartes — pochybováním k jistotě metody a vědění (Petr Horák)	302
Thomas Hobbes a suverenita státní moci (Jaroslav Kudrna)	309
Baruch Spinoza — zakladatel vědecké etiky (Jaroslav Kudrna)	315

V Ě K R O Z U M U (Petr Horák) 231

- Isaac Newton — systém nové vědy (Petr Horák) 337
Wilhelm Leibniz — poslední polyhistor (Jaroslav Kudrna) 342
Pierre Bayle — univerzální kritik své doby (Jaroslav Kudrna) 346
Gian Battista Vico — dějiny jako vývojový proces
(Jaroslav Kudrna) 351
Voltaire — vláda osvětleného rozumu (Petr Horák) 356
Julien Offray de La Mettrie — tvůrce francouzského materialismu
(Petr Horák) 365
Jean-Jacques Rousseau — nová senzibilita
(Petr Horák) 370
Paul Henri Dietrich d'Holbach — materialismus a ateismus osvícenství
(Petr Horák) 377
Adam Smith — ekonomie jako věda (Petr Horák) 384
Immanuel Kant — kritická filozofie (Jaroslav Kudrna) 392
Johann Gottfried Herder — apoštol rovnosti národů
(Jaroslav Kudrna) 398
Johann Wolfgang Goethe — vrchol evropského klasicismu
(Jaroslav Kudrna) 404
Michail Vasiljevič Lomonosov — osvícenec Severu (Jiří Cetl) 411

REVOLUCE A KONTRAREVOLUCE V EVROPĚ

(Jiří Cetl, Jaroslav Kudrna) 419

- Vytváření základů evropské moderní kultury
(Jiří Cetl, Jaroslav Kudrna) 426
Georg Wilhelm Friedrich Hegel — dějiny a dialektika
(Jaroslav Kudrna) 439
Bernard Bolzano — poslední osvícenec (Petr Horák) 445
Charles Fourier — utopický vizionář (Petr Horák) 453
Henri de Saint-Simon — prorok průmyslové společnosti
(Petr Horák) 460
Ludvík Feuerbach — destrukce teologie (Jaroslav Kudrna) 468
Charles Darwin — tvůrce vývojové teorie (Jiří Cetl) 471
Karel Marx a Bedřich Engels — zakladatelé vědeckého světového názoru
(Jaroslav Kudrna) 477

Auguste Comte — zakladatel pozitivismu (Jiří Cetl)	497
Alexandr Ivanovič Gercen — zvon Ruska (Jiří Cetl)	503
Nikolaj Gavrilovič Černyševskij — demokratický revolucionář (Jiří Cetl)	508
Ernst Haeckel — bojovný darwinista (Jiří Cetl)	514
Jacob Burckhardt — historik kulturních epoch (Jaroslav Kudrna)	518
Sören Kierkegaard — pseudodialektika iracionalismu (Jaroslav Kudrna)	524
Friedrich Nietzsche — od vědy k nihilismu (Jaroslav Kudrna)	527
Fjodor Michajlovič Dostojevskij — obnažení lidského nitra (Jiří Cetl)	533
Wilhelm Dilthey — historický relativismus (Jaroslav Kudrna)	538
Franz Mehring — první marxistický historik (Jaroslav Kudrna)	541
Georgij Valentinovič Plechanov — první ruský marxista (Jiří Cetl)	545
Ernst Mach — subjektivní idealismus v přírodovědě (Petr Horák)	549
Max Weber — sociologizující historismus (Jaroslav Kudrna)	555
Lev Nikolajevič Tolstoj — prorok lidství (Jiří Cetl)	560
Vladimír Iljič Lenin — průkopník nového světa (Jaroslav Kudrna)	565

DOSLOV (Autoři) 590

BIBLIOGRAFIE 593

VÝBĚROVÝ REJSTŘÍK JMENNÝ 617

OBSAH 631